

JOLASAREN BIDEZ SEXISMOA LUMATZEN

Generoaren eta parekidetasunaren inguruan eztabaidatzeko Elhuyar Fundazioak sortutako solas-jolasa da *Bizentaren Lumak*. Gazteak –eta ez hain gazteak– gaiaren inguruan hausnartzera eta konpromisoak hartzera bultzatu nahi ditu jokoak.

TESTUA ETA ARGAZKIAK:

Garazi Zabaleta

@tirikitran

Josu, 14 urte: “Burua nahasita daukat. Familia ez dut jasaten. Zergatik tokatu zaizkit niri guraso hauek? Lagunak dira niretzat garrantzitsuena, baina horiek ere berehala kritikatzeko naute. Ez ditut mutilen kirolak gustuko. Lodiegi nago? Neskekin gusturago sentitzen naiz, baina beraietako bat ere ez naiz. Homosexuala izango ote naiz? Hori diote besteek, ‘armairutik atera, behingoz!’”.

Egoera anitzak bizi dituzten 27 pertsonaien istorioak planteatzen dira *Bizentaren Lumak* jolasean, ondoren parte-hartzaileek hainbat kontzepturekin lotu beharko dituztenak: sexismoa, genero-identitateak, Queer teoria, heteroaraua, maitasun erromantikoa, androzentrismoa, eta abar.

Bizenta Mogeli, emakumezko lehen euskal idazleetakoa izanari, omenalditxoak egin diote egileek jolasaren izenarekin: “Beste proiektu batean geundela, Bizenta Mogelen idatzi batzuk topatu genituen. Berak galdetzen zuen, ‘zer egiten dut nik beste baten lumak jan-zita, idazle bizitza egiten?’, kontziente

baitzen jarduera hura ez zela emakume bati zegokiona”, azaldu digu Naiara Arri proiektuaren arduradunak.

Mogelek hausnarketa hori XIX. mendean jada egin bazuen ere, bistan da egun oraindik generoaren eta parekidetasunaren inguruko gogoeta eta eztabaida beharrezko direla. Helburu horrekin sortu dute, bada, *Bizentaren Lumak*.

Tresna faltari erantzunez

Berdintasunaren gaia gazteekin eta euskaraz lantzeko material falta zegoela ikusita abiatu zuen proiektua Elhuyarrek. Urtebete eman dute gutxi gorabehera jolasa sortzen, baina ideia lehenagotik zetorren Aizpea Otaegi Elhuyar Aholkularitzaren koordinatzaile nagusiaren arabera: “Babes ekonomikoak behar genuen ideia aurrera ateratzeko, eta Gipuzkoako Foru Aldundiak proiektua babestu izana bultzada izan zen horretarako”.

Beste hainbat lanetan lehenagotik erabilitako *Play&Decide* metodologia aukeratu dute jolas honetarako ere: tal-

detan banatuta gai zehatzen inguruan hausnarketak, argudioak eta eztabaidak erraztean oinarritzen da ereduak.

Bizentaren Lumak jolasean aurkezten zaizkigun istorioak gertuko senti ditzaieke edonork. Otaegiren ustez, istorioak “aitzakia” dira azken batean: orokorrean, gure egunerokoan tartea eskaintzen ez diegun gai horien inguruan hitz egiteko tresna. Istorio-txartelako bizi-penak informazio-txartelako kontzeptuekin lotu behar dituzte partaideek, eta solasaldia aberasteko eztabaidagaiak erabil ditzakete. Adibidez, 3. eztabaidagaia, *Gizonen papera berdintasunean*: “Emakumeak gizonik gabe elkartzera eta antolatzea diskriminatzea da. Gizonek nahitaez parte hartu behar dute mugimendu eta politika hauetan”.

Luzerako eman dezaketen gaiak.

“Istorioek lotura zuzena dute gure bizitzekin”

Solas-jolasa atera zutenetik hainbat saio egin dituzte Elhuyarrekoek toki ugarritan. Horietako bat Mondragon Uni-

» “Nire lehengusu bat antzeko kasuan dago” edo “lagun bati gertatu zitzaion hori” bezalako esaldiak entzun ziren gazteen artean

Mondragon Unibertsitateko Enpresagintza Fakultateko ikasleak. Ustez kasualak eta puntualak diren egoerek errealitate oso bati erantzuten diotela ikusi eta ikasi zuten.

SAREAN DOAN

Jolastu nahi duen ororentzat esku-ragarri jarri dute materiala www.bizentarenlumak.elhuyar.eus webgunean. Helburua ahalik eta jende gehienak ezagutzea eta erabiltzea da, bai norberak bere kabuz, bai Elhuyarrekin harremanetan jarri eta saioa prestatuta. Izandako esperientziak elkartrukatzeko txokoa jarri dute webgunean.

bertsitateko Enpresagintza Fakultateko ikasleekin egin dute, Emakunderen Berdintasun Foroaren baitan.

6-7 pertsonako taldetan banatu ziren ikasleak, eta talde bakoitzean dinamizatzaile bat zegoen. Horiek ere ikasleak ziren, partaideak beren gune naturalean egoteak asko aberasten baitu eztabaida, Arriren ustez: “Kanpotik datozen bideratzaile batzuk egonda, askotan, politikoki zuzena dena errepikatzeko arriskua dago”. Dinamizatzaileek saioa baino lehen lanketa egiten dute Elhuyarrekin, eta horiek ere “ahalduntze prozesu nabarmena” bizitzen dutela adierazi digu Arrik.

Hasi zen jolasa. Lehen minutuetan tentsio pixka bat nabari zen partaideen artean, giroa nahiko isila zen eta hitza hartzea kostatu zitzaion. Denborak aurrera egin ahala, ordea, partaideak askatzen joan ziren, lasaitzen, eta pixkanaka aretoan zurrumurrua zabaldu zen. Irribarreak eta algararen bat ere tartekatzen ziren taldeetan, baina orokorrean eztabaida seriotasunez hartu zuten ikasleek.

“Nire lehengusu bat antzeko kasuan dago” edo “lagun bati gertatu zitzaion hori” bezalako esaldiak entzun ziren gazteen artean. Ordubetetik gora hizketan egon ondoren, gainerako taldeekin beren gogoetak eta hartutako konpromisoak elkarbanatzeko tarteak izan zuten ikasleek.

Bizipenei izena jartzen

Jolasa “oso interesgarria” iruditu zitzaion gazteei: “Hainbat kontzeptu argitzea beharrezkoa da, gaur egun oraindik asko feminismoa gizonezkoenganako diskriminaziotzat hartzen baitute, eta ez parekidetasunaren aldeko borroka bezala”. Denek azpimarratu zuten askotan izandako bizipenei izena jartzea eta kontzeptuekin lotzea aberasgarria izan zela oso. Izan ere, ustez kasualak eta puntualak diren egoerek errealitate oso bati erantzuten diotela ikusi eta ikasi baitzuten.

Bestalde, partaideetako askok jolasean bizitakoa ingurukoekin partekatuko zutela ere aipatu zuten dinamiza-

tzaileek: “Ziur nago askok koadriletan edo beste gune batzuetan komentatuko dituztela saioan ateratako hainbat ideia eta eztabaida” diote. “Egunerokoan ditugun jarrerak eta jokabideak aztertu eta horiekin kritiko izatea ahalbidetu digu jolasak”, gaineratu zuten parte-hartzaileek.

Eskolan, aisialdi taldeetan, gaztetxeetan, guraso elkarteetan

Bereziki gazteei zuzendutako jolasa izanik ere, publiko-xedea 14 urtetik gorako edozein talde izan daiteke Elhuyarreko kideen arabera. Aukeratu beharreko istorioen artean adin eta egoera askotako pertsonaiak egonik, taldearen izaeraren arabera aukeraketa eta eztabaida maila aldatu egiten da: “Istorioak gazteengan pentsatuta daude eginak, baina denok izan gara gazteak edo denok ditugu gazteak inguruan, eta askotan, gainera, gazteei gertatzen zaizkien gauza berak gertatzen zaizkie zaharragoei ere. Beraz, materialak adin guztietarako tresna gisa balio du”, azaldu du Otaegik. ■